

# BAJA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:  
Palánka, Fő-utca 281. szám.  
Megjelenik minden vasárnap reggel.  
Egyes szám ára 4 fillér.

Felírói szerkesztő:  
Csernicsek Imre  
Szerkesztő: Rothschild Zsigmond

Előfizetési ár:  
Egész évre . . . . . 6— K  
Fél évre . . . . . 3— K  
Amerikába egész évre . . . . . 8— K  
Nyitlét sora 30 fillér.

## Kisiparosaink önálló szervezkedése.

A nemzetállam öncélja: önmagáért és polgáraiért élni. Ezen öncél keretében az egyes tagoknak, szerveknek megvan ugyan a saját határ és munkakörük, de eme feladatkört nem véghezvitik csak amugy, cél és terv nélkül, hanem az egyik szervnek akként kell berendezni és teljesíteni a reá osztályrészül jutott missiót, hogy az — miként a gép kerekének egymásba illő fogai — belevágják mintegy kiegészítőleg a másoknak munkakörébe.

Ily körülmények között minden egyes polgár vagy osztályfizikailag véve ugyan más és más tagozata az államnak, de erkölcsileg véve, mindegyik egy és ugyanaz, mert mindegyikben egyformán kell élni és működni a nemzetállam öntudatának.

A nemzet irányító szellemének kell vezetnie az iparosságot is szervezkedési küzdelemében.

Abban, hogy erős közszellem hassa át és vezérelje az iparosságot, — szükség van oly összekötő kapcsolatra, mely ne csupán az erők összehúzásában, hanem összetartásában és fejlesztésében is nyilvánuljon.

Ipari nemzetállamban ugyan a nemzet teljes egészében ott van a parlamentben. Nem fizikailag, mely esetet elképzelni is lehetetlen. És még jogilag sem, mert a nemzetállamban nincs képviselői illetve jogviszony megbízó

között. Itt csak egy mindent betöltő abszolútum alany van; ez a nemzet. Ha pedig csak egy alany van, hát nincs senki, akit megbizhasson miért is a maga teljes egészében vesz részt a parlamentben, még pedig erkölcsileg. Az etikai részvételt pedig ugynevezett emberi jogok biztosítják, különösen pedig sajtó-, család- és társulási jog.

A sajtó maga az élő organikus nemzet. És ki tagadná a család nagy befolyását a nemzetre és annak parlamentjére? A család a nemzet vára. A harmadik fent említett emberjog a társulási, amely legelősebb fejezője a nemzet közvéleményének. Ki ne tudná, hogy a társulási jog alakulatai: egyesületek mily irányító hatást gyakorolnak?

De ha mind e tétel fenn is áll, azért a nemzetállam eszméje megszabja ki legyen mégis fizikailag jelen a parlamentben. A szakember a tulajdonképeni néporganum.

Hogyan van ez a magyar parlamentben? Relative, — amennyiben politikai jogokon korlátolt nép választ parlamenti tagokat — meg van az egyik elem: a néporganum. A szakember hiányzik, aki pedig a néporganum segélyére volna.

Ilyen szakorganum nincs a magyar parlamentben. — E sajnálatos tény csakis a még fenálló, s az iparosokra nézve felette terhes választói jognak szomorú következménye.

Ha egy rövid pillantást vetünk a magyar iparélet mult századába, mikor a céhrendszer volt formája az iparosság testületi szervezetének, látni fogjuk, hogy az iparosság mintegy élő eleme volt a nemzetállamnak. És korántse gondoljuk azt, hogy a céhrendszer osztályérdeket képviselt. Sőt ellenkezőleg. A céh mindenkoron a nemzet aspirációinak egyik leghatalmasabb oszlopa, védbástyája volt.

Mit látunk az 1884-iki ipartörvényben szankcionált ipartestületi rendszerénél, mely ma az iparosság testületi szervezetének hivatalos formáját képezi? Ez minden, csak nem nemzetorganum.

Az ipartestület mai formájában csak az iparosságra oktrojált intézkedésekkel. Falra festett kép ez, melynek se ereje, se tekintélye. A haladás hívei ugyan azt mondják, hogy az iparszabadság örve alatt még nem lehetünk feljogosítva arra, hogy az iparosságtól elvegyük azt ami az övé.

Iparszabadságot emlegetünk. Igen van szabadság. De miben áll ez? Abban, hogy a szakképzett iparos szögbe akaszthatja tudását, a tőkés pedig vigan folytathatja bármiféle mesterségét.



## NELLY

Társadalmi dráma egy művész életéből, 3 részben.

Egy komoly festőművész megismerkedik Nellyvel és annak bájos arca és szép termete rabjává teszi és megszereti őt. Nelly viszonzója a szerelmét.

Rövid idő múlva eljegyzi őt és érzi azt, hogy általa híres ember lesz. Lefesti őt és művének »A magány« címet adja. Megnyeri az első díjat és vagyonra tesz szert. Mint a nap hőse, teljesen megfélemedezik Nellyről, akinek jövőjét köszönheti. Egy kiállításán megismerkedik egy tanácsos leányával, aki őt teljesen elhódítja, ő pedig eljegyzi azt. De akkor már munkaköze elment egészen.

Minden egyes kép, amelyet fest, Nelly arcvonásait mutatja és annak szép nagy szemei állandóan üldözik őt. Nelly a

súlyos csapást nehezen kiheveri s bár szemei fénytelenek, az egyik kép vevője, Senden lord felismerte őt.

A lord érdeklődik Nelly multja iránt és megtudja, hogy ő az anyját kézimunkája jövedelméből tartja el. Egy napon aztán elhatározza magát arra, hogy Nellyt feleségül veszi s az egész vagyonát neki testálja, Nelly ugyan nem szereti a lordot, de anyja miatt a felesége lesz. Őt napra a polgári esküvő után az egyházi egybekelés ki lett tűzve.

Időközben a festő rájön, hogy gazdag menyasszonya egyik ismerősével megcsalja őt. A dolog rendkívül bántja s az szakit menyasszonyával. Egyben a lapokból értesül, hogy Nelly esküvője a loddal a közeli napokban lesz. A templom előtt, mint egy örült várja Nellyt, hogy legalább egy pillantását lássa mielőtt másnak a felesége lesz. Az esküvő napján a lordot a nagy izgatottságtól szívvelhűdés éri és meghal.

Pár hónapra megtudja Nelly, hogy ideálja egy idegszantoriumban betegen fekszik. Minthogy ő még mindig szereti a testőt, hozzászít és jelenléte meggyógyítja őt. Annak felépülése után egymásé lesznek.

## Hírek.

**Számozott helyek a vonatokon.** Az államasutak igazgatóságánál érdekes tervvel foglalkoznak. Külföldi mintára számozott helyeket akarnak a vonatok utasainak biztosítani. A vasuti kocskik üléseit számokkal látnák el és minden utas a pénztárnál számozott helyet kapna, melyet más nem foglalhat el. Az üdvös reform mindenestire sok keserves mizeriának vetne véget és nagyban megszüntetné azt, hogy az utasok a tulzsufolt vonatokon a folyosókban legyenek kénytelenek szorongani.

**A m. kir. pénzügyminiszter 1912. évi 2267 P. N. sz. alatt kelt rendeletével az ecetgyárosok azon régi kérelmét, hogy a szesz adómentes legyen ecetgyártáshoz felhasználható, végre teljesítette. A vonatkozó rendelet szept. 1-én lépett életbe.**

**Meghalt az első magyar ügyvéd.** Farkas Sándor aradi ügyvéd 91 éves korában meghalt. Farkas Sándor volt Magyarország első köz- és váltóügyvédje, aki 1843-ban nyitotta meg ügyvédirodáját Budapesten, a Wurm-udvarban. A szabadságharc után, melyet végigküzdött, az aradmegyei Pécskára nevezték ki járásbírónak. 5 év múlva azonban ott hagyta állását és újból ügyvédi irodát nyitott. Farkas Sándor szorgalmával óriási vagyont szerzett. Az elhunyt ügyvédet Aradon előkelő rokonság gyászolja.

**Szülők figyelmébe.** Több szülő gyermekeinek vallásoktatásával éppen nem, vagy csak igen keveset törődik. Különösen áll ez a más vallású iskolába járó gyermekekről. Okulásuk közlőjük a nagyváradi esetet, ahol Janossek József irnok nem engedte meg, hogy fia hittanra járjon. Az ügy az iskolaszék elé került, mely kimondta, hogy az apa nem jól teljesíti szülői kötelességét, mikor Janossek erre sem hallgatott, a városi tanács ugyanazt kon-

statálta. Az árvaszék erre kimondotta, hogy a fiút el kell venni a renitens apától, mely határozatot már végre is hajtottak, dacára a főlebbezésnek. Az ügyben a közokt. ministerium fog dönteni vajjon vissza kapja-e a makacs apa a fiát.

**Az Apollo Színház Palánkán hétről-hétre a közönség nagy partolása mellett tartja érdekes előadásait. A tulajdonosok nem kimélnék semmi áldozatot, hogy a közönség igényeit minden tekintetben kielégtessék: a legújabb sláger darabokat adják elő! Ma szombaton két előadás lesz. Egyik délután, másik pedig este. Holnap vasárnap egy szenzációs darab kerül bemutatásra: „A nebánsvirág“ 3 felvonásban. Leírása a következő:**

Denise zárdában nevelkedett, de a zárda nem tudta megtörni pompás kedélyét. A zárda magányában élt Celestin, a karmester, aki titokban operette-szerző volt. Denise ellopta az operett kottáit s jobb szórakozása híján megtanulta az összes dalokat.

Denise szülői elhatározták, hogy leányukat férjhez adják. A vőlegénye: Denise gyermekkori játszótársa egy daliás hadnagy felkeresi a leányt s a zárdában tartják meg eljegyzésüket.

Denis haza akar utazni. Celestint rendelik melléje kísézőnek. A derék karmester operettejének aznap van a premierje s a leány megengedi neki részt veyen az elődácson: — ő addig nyugodtan megvárja egy szállóban. A szállóban Denis egy hadnaggal találkozik s ketten elmennek a premierre.

Az előadás megakadt. A prima-

donna nem akarta folytatni szerepét s az utolsó percben Denis ugrott be helyette. A siker teljes volt, a hadnagy halálosan megszerette partnerét.

Csak másnap derült ki hogy Denis és a hadnagy amugy is jegyesek voltak s a jó öreg főnök el sem tudta képzelni, hogy hol szeretették meg egymást annyira.

**Eltűnt vállalkozó.** Rill Ferenc, a vepródi gépjavitó műhely tulajdonosa, a napokban eltűnt, a nélkül, hogy a családjának tagjai közül bárkit is értesített volna. Minthogy Rillnek 50.000 korona adóssága van, azt hiszik eltűnése ezzel áll összefüggésben.

**Utazó zsebtoivajok.** Szabadkáról jelentik: Szabadka forgalmas pályaudvarát es az innen elágazó vonatokat valósággal ellepték az utazó zsebtoivajok. Csak a tegnapi nap folyamán négy kifosztott utas tett följelentést a rendőrségnél. A vasuti kirendeltség létszámát a tolvajbanda kézrekerítése végett fölemelték.

**Őszi évad az ujvidéki városi gyógyfürdőben.** A hirtelen össze fordult időjárás dacára a Városi Jódosgyógyfürdőben élénk élet uralkodik es nemcsak a még igen nagy számban levő nyári fürdővendégek, de a tekintélyes számban érkezett újabb vendégek a fürdő telepét élénké teszik. A legújabbban érkezett fürdővendégek egész sorozatot képeznek, kiket ott tartózkodásukra a nagyszámban gyógyult betegek minden reklámnál is hangosabb dicsőítő es elismerő szavai irányítottak az Ujvidéki Városi Jódosgyógyfürdőbe, hol úgy a fürdő modern es kiváló gyógyhatásának elismert berendezéséről, mint a fürdő egyéb tényezőiről: Vilt Vilmos doktról, a fürdő új főorvosáról, ellátásról, kiszolgálásról es módfeletti olcsóságáról a legnagyobb elismeréssel szólnak es mindegyikük a leghivatottabb reklámot ígérnek különben is messze vidéken híres fürdőknek csinálni.

## Hirdetmény.

Van szerencsém a n. é. hölgy közönség szives tudomására hozni, hogy egy du an felszerelt raktárt rendeztem be

**női, leány és gyermek kabátokban és gallérokban,**

a legújabb szabásban es legszebb kivitelben es igyekezni fogok a legolcsóbb araimmal a közönség bizalmát megnyerni.

Szives pártfogását kérve,  
tiszttelettel  
**Hirschenhauser Th.**  
Palánka, fúutca  
a Bamer léle házban.

Semmi sem pótolhatja!

# Bendalin

legjobb folyékony  
kályhaezüst  
festéket.

Nem pattan le vörösrre izzott kályháról sem, hanem kihülésük után ismét szép ezütfényű marad. — NEM ROBBAN. — Használatban rendkívül kiadós. — Mindenütt kapható!

Egyedüli gyárosok:

**Georg Benda Lutz-Werke**

WIEN,

TRAISSAUER N. Ö.

bronz-  
festék  
gyár  
PRAG.

Főraktár Baja részére:

**Wagenblatt és Henerari.**



Folyékony  
Ezüstfesték

BENDALIN

**Bendalin**  
a legjobb fémmozgó  
minden elképzelhető tárgy  
mázolására.

Allandóan tartós  
izzó forrószágnak, valamint  
nedvességnek ellentálló  
ezüstfesték.



## AZ ÉN ÖREG

tapasztalom arra tanít, hogy bórápólanál csak a vesszőparipa-lilioszapant Bergmann & Co. használjam. Darabja 80 fillér mindenütt kapható.

**Leégett gabona termés.** Varga János, volt dávodli rendőrfelügyelő — a szérűbe rakott elcsépelendő gabona kazal mellett elterülő szántóföldjének tarlolt részét szántotta igájával míg gyermekei a kazal tövében játszadoztak. A szántással elfoglalt apa ügyeit sem vetett a játszó gyermekekre, gondolván, hogy kisdéd játékaikat nem kívánja nekik meg zavarni. Hirtelen füstfelhő szállott fel a kazalgabona egyik sarkán s egy szempillantásra lángra borult az egész kazal. Mellette még apróbb gazdaságok kis boglyái is elégték, 80 kereszt—200 kereszt gabonákkal az illető szegény emberek egész évi termése és verejtékes munkája évi gyümölcse. Oda az egész évi élelem! Különös is népünknel az, hogy gyermekeinek alig cseperednek fel, már a cigaretta a szájában van. S létezik akárhány szülő, aki dicsekedve valjha, hogy járnai alig tudó gyermekének a pipát és a szívat játékból szájába szokta adni, hadd szívja. — Így már kiskorukban a gyermekek a rossz szokást a tűzzel való játékot és cigarettázást magukba oltva nevelkednek fel. Ennek a rossz következménye falvakon a sok tüzeset. Másrészt bámulatos gondatlanság, hogy egész évi kis termésüket legalább 1 óra a cséplés tartamára tűz ellen nem biztosítják s így koldubotra jutnak tüzesetén. Kevesebbet kellene elkorcsmáznai s akkor majd jutna a tűzbiztosítást néhány hatossal kifizetni.

**Tárkony vagy finom feszeracet.** A leforrázott tárkony (kenyérbél virág) bokorról tépjünk le egy taroknyi levelet, tegyük egy csapott evőkanálnyi sóval együtt egy palackba s öntsünk rá 2 liter jó borecetet. A jól bedugasztott palack 3 hélig a napsugaraknak ki lesz téve azután az eczet leszűrve filtrálva s palackozva. Ezen eczet kiválóan alkalmas saláták, majonézek és mártások s vadfélékhez stb. Minden gazdaasszony tartson odahaza bizonyos mennyiséget ezen kitűnő illatu eczetből, mely télen-nyáron jó szolgálatokat tehet a háztartásban.

**Ertesítés.** Mindenféle diszes ruggyanta-(gummi-) bélyegzőt festékezőpárnával számológépet iparosok, keresedők, ügyvédek pénzügytelkek egyletek, hivatalok, községek részére legolcsóbban készit az Első Czeglédi Ruggyantabélyegzőgyár Czegléden — 10 koronán felüli rendelésnél a rendelő 100 darab pergamentnévjegyet kap, tetszés szerinti betűvel. — Ugyancsak különféle reklámtárgy kapható. Utazók és helyi képviselők magas jutalék mellett felvételnek Tessék árjegyzéket kérni.

**Mindig ugyanazon személy fejlen.** Leginkább azon nézet van elterjedve, hogy tekintettel a tehének egészségére s a tejlhozam állandóságára, legjobb ha mindig ugyanazon egyén feji a tehenet s lehetőleg ritkán történnék a fejős személyben változás. Azonban egy, külföldi szakközölynből merített adatok alapján ezen nézet nem volna egészen helyes. Az illető

gy vélekedik: Egy rossz fejős hosszabb idő ailat a legjobb tehenet is elronthatja, míg ha csak néha jut a tehen rossz fejős kezei közé ezzel nem okoztatik nagyobb kár. Egy jó fejős a nehezen fejhető tehenet is oly állapotba hozhatja, hogy annak alkalmissal a rossz fejős sem fog ártani. A legkellemesebb az, hogy egy személynek állandó kezelése alatt levő tehen nem engedi magát más átal megfejteni, nyugtalan lesz, ha más ül alája s nem adja le rendesen tejét. Ezzel a tulajdonos csclédeitől függővé válik és komoly zavarok léphetnek fel, ha egyik-másik szolgáló vagy szolgáló megbetegszik stb. A legtöbb állattartó gazda azt hiszi, hogy a tehének felesleges zavarása arra legrosszabb utóhatással van.

**Foltok a löherésben.** Ha egérkár következtében a löherésben foltok keletkeznek, azokat legtanácsosabb korcs-heré és olaszperje magkeverékkel behinteni. A vetésnek igen gondosnak kell lenni, a mennyiben ezen foltokat a vetést megelőzőleg nehéz boronákkal kell megjárítani, míg a vetést után csakis könnyű boronákkal kell a magvakat alátakarni, nehogy azok túlmélyre kerülve nehezen tudjanak kikelni.

## Üzletátadás!

SIKLÓSON (Baranya megye, járási székhely) 15 éve fenálló kiterjedt üzletkörrel bíró nagy forgalmu

## rőfös- és divat-áru üzletemet

betegeskedésem miatt átadom.

Az átvételhez 25.000 korona készpénz szükségeltetik.

Érdeklődőknek csakis szóbeli felvilágosítással szolgálók.

**Heisler Ferenc**

SIKLÓS (Baranya megye.)

## — Szép jövedelmet

érhetnek el azon egyének, kik egy elsőrendű bankdisponens vezetése alatt az értékpapírpiacra a közeljövőben várható konjunkturában részt óhajtanak venni. Ebben már kisebb tőkével rendelkezők is participálhatnak; csekély nyereségrészesedésem mellett szivesen szolgálók felvilágosítással. Megkeresések **Bankdisponens** alatt Eckstein hirdetési irodájába Budapest, VII. Erzsébetkörut 37. kéretnek.

## 60 korona hetikereset

vagy 50—60%o provisiót kap mindenki, aki az én tábla és egyéb áruimat a privat egyéneknel eladja. Szakismeret nem szükséges. Mint mellékfoglalkozás kimutathatólag 10 korona kereshető naponta. Felvilágosítás és minta ingyen.

**Anton Hruby, Müglitz, (Mähren).** Levelezés német nyelven.



Ha már... az a valódi **Jezebi antialcootia** calvaria-alkohol



## A polló

## Színház

## Palánka

ma szombaton és holnap vasárnap

rendkívül

érdekes

műsor!

**Milliók**  
használatk

**Köhögés**

rekedtség, hurut, nyálkásodás, görcsös köhögés és hóhurut ellen

**Kaiser mell-karamellait**

„A 3 FENYŐVEL.”

6050 közeleg, hitel, bizonyítv. orvosoktól és magnásoktól, szavatolják biztos sikert Rendkívül kellemes és jóízű bonbonok Csomagja 20 és 40 fillér. Kapható gyógyszerárakban és a legtöbb drogeriában.

**Hirdetmény.**

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

**vas- és fém-öntődémet**

megnagyobbítottam és leöntök 2 méter nehéz tárgyakat is.

Veszek gépöntvényeket 6 fillér kilóját, valamint fémöntvényeket 1 korona kilóját.

Tisztelettel

**Moschnitschka Ferenc**  
vasöntő.

Augusztus 1-től saját házamban Dr. Steimetz L. ügyvéd ur mellett.

**Fogak amerikai rendszer szerint!**

Gyökök eltávolítása nélkül arany lemez, arany hid szájpadiás nélkül arany koronák. Fogak kautschukba rágásra teljesen alkalmas, régi darabok átdolgozása, javítása. Fogtömések jótállással.

**Mikity János, fogtechnikus.**

Minden kertbarát, aki kertészet sokféle ágában a legújabb vívmányok felől tájékozódni akar,

**Mühle Arpád**

udvari szállító **TEMESVÁR**, épen most megjelent

**Disz-Főárjegyzékében**

ezt bőven megtalálja. Ezen mintaszerűen kiállított szakmunkában roppant választéka van a szakbavágó újabb, érdekes és tanulságos, kipróbált cikkeknek, ugymint: Magvak, virághagymák és gumók, levél- és disznóvénnyek, rózsák, évelővirágok, disz- és gyümölcsfák, tőlevelelűek, diszbokrok kertieszközök stb. stb. :: **Kívánatra ingyen és bérmentve megküldetik.**



Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság menetrendje

**Vukovár-Ujvidék között**

Közlekedik naponta péntek kivételével.

Lefelé:	Felfelé:
nd. 4:00 reg. Vukovár, vasut	évk. 6:50 este
> 4:10 > Vukovár, város	> 6:35 >
> 4:50 > Bácsujlak *	> 5:35 délu
> 5:05 > Opatovác *	> 5:10 >
> 5:30 > Dunabokény	> 4:30 >
> 5:55 > Sarengrád	> 3:55 >
> 6:25 > Illók	> 3:20 >
> 6:35 > Palánka	> 3:05 >
> 7:20 > Susek-Koruska	> 1:55 >
> 7:30 > Bánostor	> 1:40 >
> 7:45 > Cserevic	> 1:25 >
> 8:00 > Ófutak	> 1:10 >
> 8:10 > Beocsin	> 1:00 >
> 8:45 > Ujvidék	> 12:10 >

\* Ladik-állomás.

**VASÁRPNADI ÚJSÁG**

Mindent újonnan belépő előfizető ingyen kapja a Vasárnapi Újság díszes karácsonyi albumát.

Mindent újonnan belépő előfizető ingyen kapja a Vasárnapi Újság díszes karácsonyi albumát.

Magyarországon minden kint élők a Vasárnapi Újság díszes karácsonyi albumát. Budapesti IV. Eger-utca 4. sz.

**ANTI-ODIUM**

A VILÁG LEGJOBB PERMETEZŐSZERE.

**PERONOSPORA**

A VILÁG LEGJOBB PERMETEZŐSZERE.

**PICK H. és TÁRSA**

BUDAPEST, V. AKADEMIÁ-UTCA 16. SZ.

Legjobb gyári árak. Prospektus ingyen és bérmentve.

**PIGK-NIGOTIOL**

SZÁLLMŰV. GYÖRŐS-SPORRÓBÓ stb. stb. BUDAPESTI UTCSZERE.

**UNI-VERSOL, VETŐMÉRŐ**

Ugyan a növényzet, védi izzók, korom, valamint egyéb, vadak és rovarok pusztítása ellen.

**Sirolin "Roche"** biztos gyógyhatást nyújt **katarrhusoknál** höghurutnál, **asthmanál**, **influenza** után. Sirolin "Roche" kezdődő **tüdőbetegséget** **csirájában** elfojt. Kellemes íze és az étvágyra való kedvező befolyása megkönnyítik a Sirolin "Roche"-al való hosszabb kurákat!



**A légzési szervek meghűléseit** legbiztosabban a Sirolin "Roche"-al kezelik. Ezért nélkülözhetetlen ezen elismert és bevált szer minden háztartásban. Szíveskedjék a gyógyszárakban határozottan **Sirolin "Roche"**-t kérni.